

Aluksen lastiviiva ja varalaita

TRAFICOM/84663/03.04.01.00/2019

Määräyksen tausta ja säädösperusta

Aluksen teknisestä turvallisuudesta ja turvallisesta käytöstä annetun lain (1686/2009; jäljempänä alusturvallisuuslaki) 27 §:n 3 momentin, 28 §:n 4 momentin ja 32 §:n 2 momentin perusteella Liikenne- ja viestintävirastolla on valtuus antaa määräyksiä

- vuoden 1966 kansainvälisen lastiviivayleissopimuksen (SopS 52/1968; jäljempänä lastiviivayleissopimus) ja Suomen tasavallan hallituksen ja Sosialististen neuvostotasavaltojen liiton hallituksen välisen Itämeren lastiviivoista tehdyn sopimuksen (SopS 26/1988; Itämeren lastiviivasopimus) täytäntöönpanemiseksi;

- muun kuin lastiviivayleissopimuksen tai Itämeren lastiviivasopimuksen soveltamisalaan kuuluvan kansainvälisessä liikenteessä olevan aluksen rakenteellisten vaatimusten sekä varalaidan ja sen laskemisen osalta;

- matkustaja-alusten turvallisuussäännöistä ja -määräyksistä annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2009/45/EY (jäljempänä non-SOLAS-direktiivi) täytäntöönpanemiseksi non-SOLAS-direktiivin soveltamisalaan kuuluvan kotimaanliikenteessä olevan matkustaja-aluksen lastiviivan osalta;

- muiden kotimaanliikenteessä olevien alusten rakenteellisten vaatimusten sekä varalaidan ja sen laskemisen osalta;

- kotimaanliikenteen lastimerkin ja lastimerkin ohella käytettävien viivojen mittojen, sijainnin ja merkitsemistavan osalta; ja

- lastimerkin määräämistä koskevaan hakemukseen liitettävien tietojen, hakemuksen ajankohdan ja lastimerkin määräämisen järjestämisen osalta.

Nykyisen aluksen lastiviivasta ja varalaidasta annetun määräyksen (TRAFI/9317/03.04.01.00/2012) päivittäminen on tarpeen alusturvallisuuslakiin tehtyjen muutosten (laki 879/2014 ja laki 169/2019) takia.

Laki 879/2014

Laissa on yhtenäistetty alusturvallisuuslain 33 §:ssä (Lastimerkin määrääminen ja lastiviivakirja) säädettyä lastimerkin määräämisen järjestämistä koskevaa menettelyä mm. siten, että Liikenne- ja viestintäviraston valtuuttama hyväksytty luokituslaitos voi antaa alukselle myös ns. varsinaisen lastiviivakirjan.

Laki 169/2019

Laissa on täsmennetty alusturvallisuuslain 27 §:ssä (Kansainvälisessä liikenteessä oleva alus) olevaa määräyksenantovaltuutta siten, että Liikenne- ja viestintävirasto voi myös antaa tarkempia teknisiä määräyksiä muun kuin lastiviivayleissopimuksen tai Itämeren lastiviivasopimuksen soveltamisalaan kuuluvan aluksen rakenteellisista vaatimuksista sekä varalaidasta ja sen laskemisesta.

Lisäksi alusturvallisuuslakiin on lisätty uusi 28 a § (Kansainvälisessä liikenteessä tai kotimaanliikenteessä oleva ammattivene), jossa ammattiveneitä koskeva sääntely on erotettu muita aluksia koskevasta lastiviiva- ja varalaitasääntelystä. Uusi 28 a § sisältää myös ammattiveneiden lastiviivaa ja varalaitaa koskevan määräyksenantovaltuuden. Liikenne- ja viestintävirastossa on käynnissä määräyshanke ammattiveneiden turvallisuudesta (TRAFICOM/84936/03.04.01.00/2019).

Alusturvallisuuslakiin on sisällytetty samalla perinnealusta koskevaa sääntelyä, minkä seurauksena Liikenne- ja viestintävirasto on käynnistänyt määräyshankkeen perinnealusten turvallisuudesta (TRAFICOM/49681/03.04.01.00/2019) ja määräyshankkeen alusten katsastuksista annetun määräyksen muuttamiseksi (TRAFICOM/79524/03.04.01.00/2019).

Lisäksi laissa on päivitetty matkustaja-alusluokkia koskeva määritelmä (2 §:n 38 kohta, joka on siirretty 2 §:n 38 a kohdaksi) vastaamaan matkustaja-alusten turvallisuussäännöistä ja -määräyksistä annetun direktiivin 2009/45/EY muuttamisesta annettua Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiiviä (EU) 2017/2108.

Laila 169/2019 tehdyt muutokset tulevat voimaan 21.12.2019.

Keskeiset määräykseen tehtävät muutokset

Määräystä muutetaan siten, että se vastaa nykyistä alusturvallisuuslain sääntelyä, jonka mukaan Liikenne- ja viestintäviraston valtuuttama hyväksytty luokituslaitos voi antaa alukselle myös ns. varsinaisen lastiviivakirjan.

Lisäksi ammattiveneet ja perinnealukset suljetaan pois määräyksen soveltamisalasta, koska niitä koskevat määräykset on tarkoitus sisällyttää ammattiveneiden turvallisuudesta annettavaan määräykseen (TRAFICOM/84936/03.04.01.00/2019) ja perinnealusten turvallisuudesta annettavaan määräykseen (TRAFICOM/49681/03.04.01.00/2019).

Määräyksessä muutetaan viittaukset Liikenteen turvallisuusvirastoon viittauksiksi Liikenne- ja viestintävirastoon.

Määräykseen on myös tarpeen tehdä joitakin teknisiä täsmennyksiä, kuten muun muassa kotimaanliikenteessä liikennöivien alle 24 metrin pituisten alusten keulan kannen ja parraslaidan korkeutta koskevan vaatimuksen täsmennys, ja kieliasua koskevia täsmennyksiä.

Määräyksellä selkeytetään sääntelyä ja saatetaan se ajantasaiseksi.

Määräyksen valmistelu

Määräys on valmisteltu virkatyönä Liikenne- ja viestintävirastossa.

Määräyksessä on huomioitu alusturvallisuuslain muutokset (laki 879/2014 ja laki 169/2019).

Määräysluonnos ja perustelumuistiolounnos olivat sidosryhmillä lausuttavana 19.9.-17.10.2019. Lausuntopyyntö julkaistiin Liikenne- ja viestintäviraston internetsivuilla ja se lähetettiin sidosryhmille sähköpostitse.

Määräysluonnoksesta annettiin lausuntokierroksella neljä lausuntoa. Lausuntoja antoivat Merivoimien esikunta, Väylävirasto, Onnettomuustutkintakeskus ja Suomen Varustamot ry.

Merivoimien esikunta, Väylävirasto ja Onnettomuustutkintakeskus ilmoittivat, että niillä ei ole lausuttavaa määräysluonnoksesta.

Suomen Varustamot ry piti myönteisenä sitä, että määräyksellä halutaan selkeyttää sitä, että Liikenne- ja viestintäviraston valtuuttama hyväksytty luokituslaitos voi antaa alukselle myös ns. varsinaisen lastiviivakirjan.

Lausuntokierroksen jälkeen määräyksen 3 kohtaan on palautettu selkeyden vuoksi viittaus siihen, että määräystä ei sovelleta alusturvallisuuslain 3 §:n 3 momentissa tarkoitettuihin aluksiin.

Lausuntokierroksen jälkeen määräyksestä poistettiin viittaukset alle 24 metrin pituisiin non-SOLAS-direktiivin soveltamisalaan kuuluviin aluksiin sekä maininnat siitä, että tietyt kohdat koskevat vähintään 24 metrin pituisia non-SOLAS-direktiivin soveltamisalaan kuuluvia aluksia, koska non-SOLAS-direktiiviä on muutettu siten, että alle 24 metrin pituiset alukset on suljettu pois direktiivin soveltamisalasta.

Arvio määräyksen vaikutuksista

Määräyksellä varmistetaan se, että alusten lastiviivaa ja varalaitaa koskevat vaatimukset ovat selkeät kaikille alustyypeille ja että vaatimuksia tulkitaan ja sovelletaan yhtenäisesti.

Määräys selkeyttää työnjakoa hyväksytyjen luokituslaitosten ja Liikenne- ja viestintäviraston välillä, kun määräyksen sanamuoto muutetaan vastaamaan nykyistä lainsäädäntöä.

Määräys helpottaa laivanisäntien ja katsastajien toimintaa selventämällä teknisiä määräyksiä.

Määräys ei alenna alusturvallisuutta eikä sillä ole ympäristövaikutuksia eikä vaikutuksia esteettömyyteen.

Yksityiskohtaiset perustelut

Täytäntöön pantava EU-lainsäädäntö

Kohtaan lisätään maininta siitä, että non-SOLAS-direktiiviä on muutettu komission direktiivillä (EU) 2016/844 ja Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivillä (EU) 2017/2108.

1 Määräyksen tarkoitus

Kohdassa täsmennetään viittausta alusturvallisuuslain 27 §:n 3 momentissa annettuun määräyksenantovaltuuteen. Kyseistä määräyksenantovaltuutta on täsmennetty laissa 169/2019.

2 Määritelmät

Kohdassa selkeytetään määritelmien suhdetta alusturvallisuuslain 2 §:ssä säädettyihin määritelmiin. Kohdasta poistetaan ne määritelmät, jotka jo sisältyvät alusturvallisuuslain 2 §:ään ja joita sovelletaan siten myös tähän määräykseen.

Määritelmien poistaminen vähentää tarvetta muuttaa määräystä silloin, kun alusturvallisuuslain 2 §:n määritelmiä muutetaan.

3 Määräyksen soveltaminen

Kohdassa olevaa viittausta siihen, että alukselle voidaan tietyissä tapauksissa määrätä kotimaanliikenteen lastimerkki ja antaa kansallinen lastiviivakirja, täsmennetään siten, että tämä koskee yli 15 metrin mutta alle 24 metrin pituisia kotimaanliikenteessä olevaa alusta. Asiasta säädetään alusturvallisuuslain 28 §:n 3 momentissa.

Ensimmäisen kappaleen 1 alakohdasta poistetaan maininta siitä, että kyse on vähintään 24 metrin pituisista aluksista, tarpeettomana, koska non-SOLAS-direktiiviä on muutettu siten, että alle 24 metrin pituiset alukset on suljettu direktiivin soveltamisalan ulkopuolelle.

Ensimmäisen kappaleen 2 alakohta poistetaan tarpeettomana, sillä alakohdassa mainitut alukset eivät enää kuulu non-SOLAS-direktiivin soveltamisalaan.

Alukset, joihin määräystä ei sovelleta

Kohdassa poistetaan lossin osalta aikaisempaan lainsäädäntöön pohjautuva etuliite ”yleisillä teillä liikennettä välittävä”.

Kohtaan lisätään, että määräystä ei sovelleta ammattiveneeseen eikä perinnealukseen. Nämä alustyyppit jätetään määräyksen ulkopuolelle, koska ammattiveneitä koskevat vaatimukset ollaan sisällyttämässä ammattiveneiden turvallisuutta koskevaan määräykseen ja perinnealuksia koskevat määräykset perinnealusten turvallisuutta koskevaan määräykseen.

4 Muiden säännösten tai määräysten soveltamisalaan kuuluvat alukset

Kohdasta poistetaan tarpeettomina maininnat siitä, että non-SOLAS-direktiivin soveltamisalaan kuuluvat alukset ovat vähintään 24 metrin pituisia, sillä alle 24 metrin pituiset alukset eivät enää kuulu direktiivin soveltamisalaan.

5 Lastimerkin määrittämisen hakeminen ja järjestäminen

5.2 Lastimerkin määrittämisen järjestäminen

Kohtaa muutetaan vastaamaan lailla 879/2014 alusturvallisuuslain 33 §:ään tehtyä muutosta, jonka mukaan Liikenne- ja viestintäviraston valtuuttama hyväksytty luokituslaitos voi myöntää väliaikaisen lastiviivakirjan lisäksi myös ns. varsinaisen lastiviivakirjan.

6 Merkit

6.4 Merkitseminen

Kohdassa määrätään, että lastiviivarenkaan viereen sen keskipisteen kautta kulkevan vaakasuoran viivan yläpuolelle on merkittävä kirjaimet SL. Luokitetuissa aluksissa saa vaihtoehtoisesti käyttää kyseisen luokituslaitoksen kirjainmerkintää.

Koska hyväksytyjen luokituslaitosten kanssa on sovittu luokituslaitossopimuksessa, että ne käyttävät vain omaa kirjainmerkintäänsä, määräystekstiä muutetaan siten, että luokitetuissa aluksissa käytetään vain kyseisen luokituslaitoksen kirjainmerkintää.

7 Kotimaanliikenteessä liikennöivän vähintään 24 metrin pituisen aluksen rakennetta ja varalaitaa koskevat vaatimukset

7.2 Kotimaanliikenteen liikennealueella I liikennöivä alus

Vaatus siitä, että täyskannellisten alusten säätiviiden ovien tai luukkujen on oltava teräksisiä tai alumiinisia, poistetaan liikennealueella I liikennöiviltä aluksilta. Vaatus poistetaan, koska se on todettu käytännössä ylimitoitetuksi ottaen huomioon liikennealueen I olosuhteet eikä sen poistaminen vaikuta olennaisesti turvallisuuteen.

Lisäksi vaatimus siitä, että ovien tai luukkujen on oltava varustettu tiivisteillä ja suljettavissa vahvoilla kiristyslaitteilla, muutetaan vaatimukseksi siitä, että ovien tai

luukkujen on oltava suljettavissa vahvoilla sulkulaitteilla sisä- ja ulkopuolelta. Alkuperäiset vaatimuksen mukaiset ovet ja luukut eivät ole tarkoituksenmukaisia liikennealueen I olosuhteissa ja raskaiden ja vaikeasti avattavien ja suljettavien ovien ja luukkujen käyttö matkustajien kulkureiteillä on omiaan aiheuttamaan ongelmia. Vaatimuksen poistaminen ei alenna olennaisesti alusturvallisuutta.

7.3 Kotimaanliikenteen liikennealueella II liikennöivä alus ja

7.4 Kotimaanliikenteen liikennealueella III liikennöivä alus

Liikennealueella II tai III liikennöiviltä aluksilta, jotka on rakennettu muusta kuin teräksestä tai alumiinista, ei enää vaadita teräksisiä tai alumiinisia säätiiviitä ovia. Vaatimus poistetaan, koska ei ole mielekästä edellyttää, että säätiiviit ovet olisivat rakenteeltaan lujemmat kuin niitä ympäröivä rakenne. Vaatimuksen poistaminen ei vaikuta olennaisesti turvallisuuteen.

8 Kotimaanliikenteessä liikennöivän alle 24 metrin pituisen aluksen rakennetta ja varalaitaa koskevat vaatimukset

8.3 Kotimaanliikenteen liikennealueella II liikennöivä alus

Kohdan otsikko, joka oli "Kotimaanliikenteen liikennealueella II liikennöivä alus sekä D-luokan matkustaja-alus, joka on rakennettu 1 päivänä heinäkuuta 1998 tai sen jälkeen", muutetaan muotoon "Kotimaanliikenteen liikennealueella II liikennöivä alus", sillä alle 24 metrin pituiset alukset eivät enää kuulu non-SOLAS-direktiivin soveltamisalaan.

8.3.1 Rakennetta ja varalaitaa koskevat vaatimukset

Liikennealueella II liikennöivien alusten vaatimusta parraslaidan yläreunan korkeudesta selkeytetään lisäämällä vaatimus siitä, että korkeusvaatimus koskee parraslaitaa 0,07L matkalla keulapystysuorasta perään päin. Lisäys vastaa määräyksen soveltamiskäytäntöä ja tekee vaatimuksen selkeämmäksi.

8.4 Kotimaanliikenteen liikennealueella III liikennöivä alus

Kohdan otsikko, joka oli "Kotimaanliikenteen liikennealueella III liikennöivä alus sekä A-, B- ja C- luokan matkustaja-alus, joka on rakennettu 1 päivänä heinäkuuta 1998 tai sen jälkeen", muutetaan muotoon "Kotimaanliikenteen liikennealueella III liikennöivä alus", sillä alle 24 metrin pituiset alukset eivät enää kuulu non-SOLAS-direktiivin soveltamisalaan.

Liikennealueella III liikennöivien alusten vaatimusta parraslaidan yläreunan ja kannen korkeudesta keulassa selkeytetään lisäämällä vaatimus siitä, että korkeusvaatimus koskee parraslaitaa ja keulakoroketta 0,07L matkalla keulapystysuorasta perään päin. Lisäksi tarkennetaan kannen korkeutta koskevaa vaatimusta edellyttämällä säätiivistä päätylaipiota silloin, kun kannen korkeus on saatu aikaan keulakorokkeella. Lisäys vastaa soveltamiskäytäntöä ja tekee vaatimuksen selkeämmäksi.

Määräyksen aikataulu

Määräys tulee voimaan 15.1.2020.

Määräyksestä viestiminen

Määräyshanke päätös on julkaistu Liikenne- ja viestintäviraston internetsivuilla ja se on lähetetty myös sähköpostitse tiedoksi sidosryhmille.

Määräyslunnot ja perustelumuistio ovat olleet sidosryhmillä lausuttavana 19.9.-17.10.2019.

Määräysluonnoksesta on ilmoitettu Euroopan komissiolle 20.9.2019 teknisiä määräyksiä ja tietoyhteiskunnan palveluja koskevia määräyksiä koskevien tietojen toimittamisessa noudatettavasta menettelystä 9.9.2015 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin (EU) 2015/1535 mukaisesti.

Valmis määräys julkaistaan Finlexissä ja Liikenne- ja viestintäviraston internetsivuilla ja se lähetetään myös sähköpostitse tiedoksi sidosryhmille. Valmiista määräyksestä ilmoitetaan Euroopan komissiolle direktiivin (EU) 2015/1535 mukaisesti.